

Laupäev, 17. mai 1997

nr 19 (44)

Võrumaa Teataja nädalalõpulisa

**Meremäe
Keskkooli
käsitöö-
õpetaja
Heli Kraav
armastab
kanda
rahvarõivaid
— pildil on
ta Hargla
naise
riietes.**

ERAKOOLI

Heli Kraav: läbi laste tööde näen iseennast

HELI KRAAV (32) on Meremäe Keskkooli tütarlaste käsitööõpetaja. Piirkondlikul näitusel Vastseliinas (24.-27. aprillini) paistsid tema õpilaste tööd silma töömahukuse ja erinevate tehnikate poolest. Žürii valis välja 31 tööd: 16 said maakonna tunnustuse, 15 eset eksponeeritakse Tallinnas.

8. mail omistati Heli Kraavile vanemõpetaja ametijärgu nimetus tütarlaste käsitöö alal.

Linnatüdruk tuli Meremäele õpetajaks

Miks sa, Heli, Valga linna neiu, tahtsid tulla õpetajaks Meremäele?

Olen omandanud kõrghariduse Tallinna Pedagoogilises Instituudis. Esimesel koolipraktikal olin Tallinnas. Teine koolipraktika tuli teha maakeskkoollis. Siin tuli appi juhuse. Minu vanaema sünnipäevale oli kutsutud ka Meremäe Keskkooli direktor Raivo Raam, kes oli nõus mind võtma oma kooli praktikale.

Mulle meeldis Meremäe koolis. Siin olid väikesed klassid, püüdlük õpilased ja sõbralik mõistev direksioon. Mulle ei tundunud Meremäe sugugi mingi kolkana. Sel ajal oli väga hea bussiliiklus Võru, Tartu, Tallinna ja Venemaaga.

1987. aasta kevadel lõpetasin kõrgkooli. Rääkisin suunamiskomisjonis, et olin praktikal Võrumaal ja soovin sinna tagasi minna. Suunamisega olin aga määratud Valga kooli. Pendeldasin siis Valga ja Võru haridusosakonna vahel, et saada tööle Meremäele. Suure sõdimise tulemusena sain ikkagi oma tahtmise. Meremäel sain ma kolmetoalise mugavustega korteri, kus elan praegugi. Ma ei kahetse, et tulin õpetajaks Meremäele. Olen direktor Raivo Raamile ja tema abikaasale Vilmale tänu võlgu moraalse toetuse eest. Nad olid mulle kolleegid, sõbrad, mõneti kasu-vanemadki.

Kui sa lõpetasid Valga keskkooli, lootisid saksa keele õpetaja Tiina Tiislär, et lähed edasi õppima saksa keelt. Miks sa valisid käsitöö?

Valga keskkoolis oli mu üheks lemmikaineks tõesti saksa keel.

Käsitöö on mulle alati meeldinud, see on olnud mu hobiks. Olen kätega inimene. Sellepärast asusingi õppima Valga 1. Keskkooli õmbluskallakuga klassis. Istusime tihti pärast tunde õmblusklassis ja õmblsime endale riideid. Keskkooli lõpetamisel sain 2. kategooria õmbleja kutse. Sama aasta sügisel astusin pedagoogilisse instituuti.

Eneseteostamise võimalikkusest Meremäel

Sul on näitustel olnud erinevas tehnikas töid. Kuidas oled nii kõrge taseme saavutanud?

Et midagi õpilastelt saada, peab neile mitu korda rohkem andma. Õpetajatöö on lõputu iseõppimine ja õpitu edasiandmine õpilastele.

Pärast instituudi lõpetamist olen pidevalt tegelnud enesetäiendamisega: käinud käsitööõpetajate kursustel EHAs ja võtnud osa käsitöösuvelaagritest.

Niplispitsi olen käinud õppimas Pärnu Kodumajanduskoolis korraldatud suvekursustel. Selle tulemusena lülitasin ka keskkooli programmi niplispitsi. Olen Eesti Niplispitsi Seltsi liige, mis võimaldab osaleda üleriigilistel näitustel ja üritustel. Ka tänava kavatsen osaleda 14.-20. juulini toimivas niplispitsi suvekoolis, mis on ettevalmistus 1998. a toimuvale niplispitsi festivalile Raumas ja Brüsselis.

Märtsis 1996 tutvusin Soome Forssa täiskasvanute täienduskoolituse süsteemi ja kursustestega. Proovisin seal õpetatavaid-õpitavaid käsitööliike. Õpetasin ka lastele Soomes populaarset pabernööri lill-kimpude valmistamist.

Rahvuskultuuri Arendus- ja

Koolituskeskuses olen läbi teinud kaks poolteiseaastast kursust, mille tulemuseks on endale valmistatud Hargla rahvarõivad ja rahvuslik kaapotkleit (Põhja-Eesti linnanaise pidulik riietus 19. saj 2. poolest). Käesoleval aastal astusin Rahvakunsti Klubi liikmeks, seal toimuvad üldharivad teoreetilised loengud ja praktiline töö.

23. märtsist kuni 1. aprillini 1997 toimus õppereis Praha-Pariis-Goslar-Berliin, millest osa võtsin. Kursustel omandatud teadmised ja oskused ongi võimaldanud mul õpetada paljusid käsitöötehnikaid. Õpilased saavad ka nii palju õmblemise ja kudumise praktikat, et võivad endale ise riided selga teha.

Käsitöö – võimalus olla rahvuslik

Kuidas avastasid setude käsitöökunsti?

Huvi setutikandi ja -pitsi vastu on ammu. Üheks kursusetööks tegin Meremäe meestsokid Tartu Eesti Rahvamuuseumi eksponaadi järgi. Sain nii kursusetöö kui ka eksami eest „5“. Olen avastanud setupitsi erilise võlu ja asunud neid uurima ning oma õpilaste tööde kaudu taas elustama. Esimene setupitsi konkurss toimus 1994. a kevadel. Värska kultuurimaja käis konkursitööde ja näitusega Meremäel. Vaatasime tüdrukutega seda huviga. Neljandaks setupitside konkursiks tegime tõsiselt tööd. Kõigil konkursil osalejatel olid erinevad esemed erinevate lõigete ja pitsidega. Osa võttis seitse õpilast.

Tulemused: Sirly Nagel, vest äärepitsiga, 1.-2. koht; Kristi Pihla, pluus äärepitsiga, 3. koht; Kaili Kadak, seelik äärepitsiga, eripreemia; Maret Utsal, seelik äärepitsiga, eripreemia; Maie Toomik, seelik äärepitsiga, eripreemia.

Näitusel olid veel väljas Liina Laumetsa ja Piret Kooseri tööd. Ka mina ise osalesin konkursil linikute komplektiga, sain eripreemia.

Sul on vähe õpilasi, ent palju ilusaid töid. Kas Meremäel valitseb mingi eriline

käsitöövaim?

Mul on tõesti ainult 23 tüdrukut. Õpetan V klassist alates. Sellist asja meil ei ole, et tüdrukud teha ei taha. Tuleb neid suunata, vahel ka sundida või millegagi ahvatleda. Alustada on alati raske, aga kui töö hakkab minema, tehakse seda huviga. Iga laps on võimeline tegema käsitööd, kui tal on tahtejõudu, kuigi ta teistes ainetes ei ole tubli. Meremäel on tüdrukuid, kelles on sädet, mida saab leegiks õhutada, leidub näpuosavust ja terast silma.

Olen lapsi tagant sundinud, et nad lõpetaksid kõik oma alustatud tööd. Alati tuleb ajast puudu. On suur pingutus töö lõpule viia ja see korralikult viimistleda. Olen istunud ühe ja teisega mitmeid õhtuid. Vahel olen leeb, vahel range. Olen püüdnud ja tahtnud olla hea ja meeldiv õpetaja. Kuid ei ole õpetajat, kes meeldiks kõigile. Paljud lapsevanemad on mind tänanud, kuid mõned võimukad naised ei saa aru, et töö peab olema ilus, korrektne ja mitte vanaema abiga ära tehtud. Ka harutada ja ümber teha peab oskama.

Sul on poeg Kaspar. Jääb sul ikka oma lapse jaoks aega?

Kui ma last ootas, arvasid kolleegid, et kui Helil sünnib tütar, hakkab ta elama pitsides ja satsides. Aga 1. augustil 1990. aastal sündis mul poeg Kaspar, kes on praegu 6-aastane ja käib Tartus Hiie koolis 1b klassis. Ma peaaegu ei saanudki lapsepuhkusel olla, sest olin siis ka ahjukütja. Õpetajatööst olin vaba ühe aasta, siis kutsuti kooli tööle tagasi. Olen pühendanud end koolile, oma elu on sellepärast unarusse jäänud ja oma lapselegi pole piisavalt aega jätkunud. Olen olnud talle liiga range.

Kas sulle meeldib näitustel osaleda?

Jaa, nii see on. Olen osalenud oma õpilaste töödega väga paljudel näitustel. Olen kuulnud kiitvaid sõnu ja saanud tunnustust taanlastelt, soomlastelt, rootslastelt, kanadalastelt jne. Suureks saavutuseks loen 1995. aasta sügisel ÜRO 50. aastapäevale pühendatud mänguajade

konkursil osalemist. Kõik osavõtjad märgiti ära kooli, valla ja Võru Perekeskuse rahaliste auhindadega.

1996. a sügisel Kodukirja toimetuse ja Soome firma Novita korraldatud üleriigilisele kudumistööde konkursile esitas Kristi Pihla beebikomplekti. Ta sai preemiaks Novita lõnga koos töö avaldamisega ajakirja Kodukiri veergudel.

Mulle annab positiivse impulsu ka iga-aastane kevadnäituse organiseerimine. Läbi laste tööde näen ma iseennast, kuidas olen töötanud kogu õppeaasta.

Õpilaste arvamus

Küsisin lilled ja preemiatega Värskast setupitside konkursilt Meremäele sõitvatelt tüdrukutelt, mida nad oma õpetajast arvavad.

Ent kuidas sa räägid inimesest, kes ise sealsamas! Lepisime siis kokku, et nad kirjutavad mulle. Siin need arvamused on:

Minu ja käsitööõpetaja vahelised suhted on küllaltki head. Ta on tore õpetaja, kuigi range, nõuab, et tööd saaksid tehtud ja korralikult!/- - - /

Minu arvates on Heli Kraav üks paremaid õpetajaid. Nõuab küll, et töö oleks hästi ja korralikult tehtud. Kui mul on midagi valesi, harutan kohe üles ja teen uuesti. Mul on suur huvi käsitöö vastu, mulle meeldib erinevaid tehnikaid õppida. Ise olen ka mõne mustri välja nuputanud. Õpetajat tänan ka selle eest, et ta on olnud nõus mind eraldi õpetama, sest olen vasa-kukäeline.

Alguses ei tahtnud ma üldse setupitsi teha, aga õpetaja muudkui käskis!/- - - /

Käisin tihti õpetaja pool. Meie õpetaja on nõudlik. Kõik tööd peavad olema tehtud korrektselt ja puhtalt. Ta teeb oma tööd südamega ja asjata teda närvi ei tasu ajada.

Volbriööl heegeldasin kogu öö. Hommikul läksin kohe õpetaja poole, kes raiskas kogu 1. mai päeva meie peale. /- - - /

AINO PREES